

Sygn. akt I.Cz 15/20

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska (spr.)

Sędziowie SSO Joanna Walczuk

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2020 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **H. G.**

przeciwko **A. G. i W. G.**

o ochronę posiadania

na skutek zażalenia powoda H. G.

od zarządzenia Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Augustowie

z dnia 19 grudnia 2019 roku, sygn. akt I.C 538/19

w przedmiocie zwrotu pozwu

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone zarządzenie.

SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska SSO Joanna Walczuk SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 19 grudnia 2019 roku w sprawie sygn. akt I.C. 538/19 Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w Augustowie zwrócił pozew H. G.. W uzasadnieniu wskazał, iż strona powodowa została wezwana do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez uiszczenie opłaty sądowej w kwocie 75,00 zł w terminie tygodniowym od doręczenia pod rygorem jego zwrotu. W określonym terminie powód nie wykonał powyższego zobowiązania, dlatego też na mocy art. 130 § 2 k.p.c. Sąd Rejonowy pozew zwrócił.

Zażalenie na powyższe zarządzenie złożył powód H. G., wnosząc o nakazanie Sądowi Rejonowemu prowadzenia w dalszym ciągu przedmiotowej sprawy. Powód wskazał, iż Sąd pierwszej instancji w ogóle nie rozpoznał jego wniosku o zwolnienie z opłaty od pozwu i innych kosztów sądowych, który to został złożony w treści pozwu. Ponadto, powód po otrzymaniu wezwania do uiszczenia opłaty sądowej od pozwu – złożył w Sądzie Rejonowym oświadczenie majątkowe, obrazujące jego trudną sytuację osobistą, dlatego też – w jego ocenie – nie wiadomym jest, dlaczego Sąd I instancji nie rozpoznał jego wniosku o zwolnienie od kosztów, natomiast pozew zwrócił z uwagi na rzekome nieuzupełnienie braków formalnych pozwu.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Zażalenie skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

W pierwszej kolejności należy wskazać na treść art. 102 ust. 1-2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 785), zgodnie z którym zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów. Jeżeli oświadczenie nie zostało złożone albo nie zawiera wszystkich wymaganych danych, stosuje się art. 130 k.p.c.

Natomiast w myśl powołanego art. 130 k.p.c., jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, Przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym (§ 1). Po bezskutecznym upływie terminu Przewodniczący zwraca pismo stronie (§ 2).

Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy, powód H. G. we wniesionym w dniu 05 sierpnia 2019 roku pozwie – zawarł wniosek o zwolnienie go z kosztów sądowych (k. 2). Po wymianie licznych pism procesowych pomiędzy stronami i wyznaczeniu przez Sąd Rejonowy rozprawy, powód wystąpił w dniu 03 grudnia 2019 roku o zabezpieczenie powództwa oraz zawarł wniosek o zwolnienie go z opłaty sądowej od tegoż pisma (k. 166-167). Sąd Rejonowy w Augustowie wezwał powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez uiszczenie opłaty sądowej w kwocie 75,00 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania pod rygorem jego zwrotu oraz do uzupełnienia wniosku o zwolnienie go od opłaty sądowej od wniosku w przedmiocie zabezpieczenia poprzez nadesłanie oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu wniosku o zabezpieczenie (k. 169-171). Przesyłki zostały odebrane przez powoda w dniach 07 i 09 grudnia 2019 roku (k. 172v). Powód zatem w dniu 09 grudnia 2019 roku złożył na biurze podawczym oświadczenie majątkowe, do którego został wezwany (k. 173-176), po czym Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w Augustowie w dniu 19 grudnia 2019 roku zarządził zwrot pozwu (k. 178).

Należy w tym miejscu zauważyć, że Sąd Rejonowy – pomimo wniesienia przez powoda nieopłaconego pozwu wraz z wnioskiem o zwolnienie go z opłat sądowych – w myśl powołanych przepisów nie wezwał powoda do uzupełnienia braków formalnych wniosku poprzez złożenie oświadczenia majątkowego i po ewentualnym jego uzupełnieniu, nie rozpoznał wskazanego wniosku, lecz nadał sprawie dalszy bieg. Co więcej, przedmiotowy wniosek na żadnym etapie postępowania nie został rozpatrzony przez Sąd I instancji. Sąd Rejonowy dopiero po złożeniu przez powoda wniosku o zabezpieczenie wraz z zawartym w nim wnioskiem o zwolnienie go od opłaty sądowej, wezwał powoda do złożenia oświadczenia majątkowego po rygorem zwrotu wniosku o zabezpieczenie, a zarazem do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez uiszczenie należnej od niego opłaty sądowej pod rygorem jego zwrotu. Skoro strona powodowa złożyła oświadczenie majątkowe po doręczeniu jej wezwania do uiszczenia opłaty sądowej od pozwu, a przed upływem terminu określonego do jej uiszczenia, wskazane wezwanie do uiszczenia opłaty nie odnosi skutku (Komentarz. Art. 112 Terminy procesowe red. Flaga-Gieruszyńska 2016, wyd. 1/Flaga-Gieruszyńska). W ocenie Sądu Okręgowego nie ma przy tym znaczenia, że złożone oświadczenie majątkowe było de facto uzupełnieniem braków formalnych wniosku dotyczącego zwolnienia z opłaty sądowej od zabezpieczenia skoro odnosiło się do tej samej materii (tj. zwolnienia z kosztów sądowych) – wystarczyło jedno oświadczenie majątkowe, na podstawie którego Sąd Rejonowy mógłby rozstrzygnąć w zakresie ewentualnego zwolnienia z kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie.

Na uwagę zasługuje również okoliczność, iż Sąd Rejonowy po nadaniu niniejszej sprawie biegu nie powinien był wzywać powoda do opłacenia pozwu pod rygorem jego zwrotu, gdyż w myśl art. 130³ § 2 k.p.c., jeżeli obowiązek uiszczenia lub uzupełnienia opłaty powstał z innych przyczyn niż wymienione w § 1 albo po wysłaniu odpisu pisma innym stronom, a w przypadku braku takich stron – po wysłaniu zawiadomienia o terminie posiedzenia, Przewodniczący wzywa zobowiązanego do uiszczenia należnej opłaty w terminie tygodnia. W przypadku bezskutecznego upływu terminu Sąd prowadzi sprawę bez wstrzymywania biegu postępowania, a o obowiązku uiszczenia opłaty orzeka w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy

zwrocie kosztów procesu. Wezwanie do uiszczenia lub uzupełnienia należnej opłaty wstrzymuje bieg postępowania jedynie do czasu upływu terminu, w jakim strona powinna uiścić opłatę. Po tej dacie postępowanie jest kontynuowane, bez względu na to, czy strona zadośćuczyniła wezwaniu. Bezskuteczny upływ terminu powoduje bowiem jedynie, że o obowiązku uiszczenia opłaty Sąd orzeka w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu (por. post. SN z 8.10.2009 r., II PZ 10/09, Legalis). Wynika stąd wyraźnie, że Sąd I instancji po nadaniu sprawie biegu powinien był prowadzić dalej postępowanie, a o ewentualnym obowiązku wniesienia stosownej opłaty od pozwu (w zależności od wyniku rozpoznania wniosku w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych) – orzec w orzeczeniu kończącym sprawę.

W zaistniałych okolicznościach, mając na względzie treść art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c., należało zatem uchylić zaskarżone zarządzenie z jednoczesnym podkreśleniem, iż Sąd Rejonowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy powinien w pierwszej kolejności rozpoznać wniosek powoda w zakresie ewentualnego zwolnienia go w przedmiocie ponoszenia kosztów sądowych (w tym opłaty sądowej od pozwu) i w zależności od rozstrzygnięcia – podjąć odpowiednie czynności w sprawie zgodnie z obowiązującym przepisami.

SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska SSO Joanna Walczuk SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz